

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
จัดประกวดภาพถ่าย
การศึกษา 5 ช่วงวัย

ขอเชิญชวนนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนคนไทยทั่วไป
ร่วมประชัน ส่งภาพถ่าย
การศึกษาช่วงอายุ 0-5, 5-14, 15-21, 15-59 และ 60 ปีขึ้นไป

รางวัลรวม 210,000 บาท (สองแสนหนึ่งหมื่นบาทถ้วน) โดยผู้ชนะเลิศทั้ง 5 หัวข้อ จะได้รับ
รางวัลชนะเลิศ เงินรางวัล 10,000 บาท ถ้วยรางวัลพร้อมใบประกาศนียบัตร
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 เงินรางวัล 7,000 บาท พร้อมใบประกาศนียบัตร
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 เงินรางวัล 5,000 บาท พร้อมใบประกาศนียบัตร
รางวัลชมเชย 10 รางวัล เงินรางวัล 2,000 บาท พร้อมใบประกาศนียบัตร

ระยะเวลาส่งผลงานเข้าประกวด ตั้งแต่บัดนี้ - 13 พฤศจิกายน 2558
รายละเอียดเพิ่มเติม www.onec.go.th สอบถามข้อมูล โทร 0 2668 7123 ต่อ 1112,1116

วารสารการศึกษาไทย
THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๔๔/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๑๑๒๒ โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๐๐๘๓ www.onec.go.th

วารสารการศึกษาไทย
THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา | www.onec.go.th
Office of the Education Council | ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑๒๘

กันยายน ๒๕๕๘

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
เปิดอาคาร ๕๖ ปี สกต.

ถือเป็นอีกหน้าประวัติศาสตร์หนึ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เพราะในเดือนกันยายน ๒๕๕๘ นี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) มีอาคารหอประชุมใหม่ ชื่อ “อาคาร ๕๖ ปี สกศ.” หลังจากที่ชาวสภาการศึกษารอคอย ปัจจุบันชาวสภาการศึกษา จึงได้หวนกลับมาทำงานที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาอย่างพร้อมเพรียงกัน

ในโอกาสการเปิด “อาคาร ๕๖ ปี สกศ.” ครั้งสำคัญนี้ สกศ. ได้รับเกียรติอย่างสูงจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์) มาเป็นประธานในพิธีเปิดอาคาร เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘ และได้มอบนโยบายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นหลักในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา โดยให้ทำงานประสานเชื่อมโยงกับ ๕ องค์กรหลัก ซึ่งเรื่องที่เน้นย้ำคือการจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาของชาติ ให้มีคุณภาพ ครอบคลุม นำไปปฏิบัติได้จริง โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และการจัดทำเน้นให้รับฟังความคิดเห็นและเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ท่านผู้อ่านสามารถติดตามรายละเอียดได้ใน “ข่าวย่อสภา”

นอกจากนี้ในช่วงบ่ายของวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘ ชาวสภาการศึกษาได้รับเกียรติจากอดีตเลขาธิการสภาการศึกษา ๓ ท่าน คือ ดร. พจน์ สะเพียรชัย ดร. รุ่ง แก้วแดง และ ดร. เอนก เพิ่มวงศ์เสนีย์ รวมทั้งอดีตผู้บริหารของสำนักงานฯ มาเข้าร่วมให้มุมมองเกี่ยวกับทิศทางการทำงานของ สกศ. ในอนาคต ตลอดจนให้ข้อมูลการเตรียมความพร้อมสำหรับบทบาทหน้าที่ใหม่ที่จะเพิ่มขึ้นของ สกศ. เช่น ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ติดตามมุมมองที่น่าสนใจเหล่านี้ได้ในรายงานพิเศษเรื่อง “สภาการศึกษา : ทิศทางอนาคต Think ต่างอย่างเข้าใจ PR เชิงรุก - ฟันเครือข่าย - ขยายยุทธศาสตร์”

วารสารการศึกษาไทยฉบับเดือนกันยายนนี้ ยังคงคัดสรรเรื่องที่เป็นสาระประโยชน์มานำเสนอท่านผู้อ่านอย่างหลากหลาย อาทิ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นโยบายหลักเรื่องหนึ่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่กำลังเป็นที่กล่าวขานถึง จะเพิ่มเวลารู้ได้อย่างไรนั้น วารสารฉบับนี้มีรูปแบบที่เป็นรูปธรรมมานำเสนอ คือ การนำ “ครูภูมิปัญญาไทย” มาถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้เรียน วิธีการจะเป็นอย่างไรนั้นติดตามได้ใน “บทความ ๔” นอกจากนี้ ท่านผู้อ่านสามารถติดตามบทความที่น่าสนใจ อาทิ Credit Bank System หรือ “ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้” ระบบนี้จะมีวิธีการอย่างไรนั้น ติดตามได้ใน “บทความ ๑” เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และหากท่านต้องการทราบว่า ประเทศไทยจะสามารถพัฒนาเยาวชนสตรีของเราได้ในด้านใดบ้าง ติดตามได้ใน “บทความ ๒” เรื่อง “ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพเยาวชนสตรีสู่การปฏิบัติ”พลาดไม่ได้สำหรับผู้รักการถ่ายภาพ โอกาสชิงเงินรางวัลรวมกว่า ๒๑๐,๐๐๐ บาท เป็นของทุกท่านแล้ว ผู้ที่สนใจสามารถส่งภาพประกวดหัวข้อ “การศึกษา ๕ ช่วงวัย” มาที่ สกศ. ได้ตั้งแต่วันนี้ - ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ รายละเอียดดังปกด้านหลังวารสารฉบับนี้ และสามารถอ่านเพิ่มเติมได้ที่ www.onec.go.th อย่าพลาดที่จะส่งกันนะคะ สวัสดีค่ะ

นางสาวสุวิณา เกษณะศิลป์
ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารและประชาสัมพันธ์

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

www.onec.go.th

Office of the Education Council

กันยายน ๒๕๕๘ ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑๒๘

สารบัญ

๓ ข่าวย่อสภา / ศลิษา ใจสมุทร

สำนักสื่อสารและประชาสัมพันธ์

- รมว.ศึกษาธิการ และ รมช.ศึกษาธิการ ร่วมพิธีทำบุญและเปิดอาคาร “อาคาร ๕๖ ปี สกศ.”
- สกศ. ทำนักรถไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนศรีนครินทร์ สื่อแนวคิด ‘การศึกษา ๕ ช่วงวัย’ ลุ้นรางวัล ๒๑๐,๐๐๐ บาท
- สกศ. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘

๖ รายงานพิเศษ / อธิกร เกษิมหาโชค

สำนักสื่อสารและประชาสัมพันธ์

- สภาการศึกษา : ทิศทางอนาคต ‘Think ต่าง อย่างเข้าใจ’ PR เจิงรุก - ฟันเครือข่าย - ขยายยุทธศาสตร์

๑๒ บทความ ๑ / สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้

- แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑๕ บทความ ๒ / สมปอง สมญาติ

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้

- สกศ. ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพเยาวชนสตรีสู่การปฏิบัติ

๑๘ บทความ ๓ / ลิงหชาติ ไตรจิตต์

สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

- สรุปผลการประชุมรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน (Transnational Education) ของประเทศไทย

๒๒ บทความ ๔ / ดร.วัลภา เล็กวัฒนานนท์

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้

- ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

คณะที่ปรึกษา

เลขาธิการสภาการศึกษา

(ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

(ดร.พิษณุ ตุลสุข)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

(นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์)

ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา

(ดร.สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์)

ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาระบบการศึกษา

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารและประชาสัมพันธ์

กองบรรณาธิการ

นางสาวสุวิมา เกษณะศิล

บรรณาธิการ

นางรุจิรา สุนทรรัตน์

นางสาวทัศนีย์ นعيمบุบผา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายศิริรัตน์ ชำนาญกิจ

นายสุกสิทธิ์ ภูภักดี

นายสุภาชัย พันธุ์เดช

ถ่ายภาพ

วัตถุประสงค์การจัดทำ

๑. เพื่อรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละเดือน
๒. เพื่อนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ต่อสาธารณชน
๓. เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาศึกษากับบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ

รมว.ศึกษาธิการ และ รมช.ศึกษาธิการ ร่วมพิธีทำบุญและเปิดอาคาร “อาคาร ๕๖ ปี สกศ.”

เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์) ร่วมพิธีทำบุญและเปิดอาคาร “อาคาร ๕๖ ปี สกศ.” โดยมีเลขาธิการสภาการศึกษา (นางสุทธศรี วงษ์สมาน) พร้อมคณะผู้บริหารและข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาให้การต้อนรับ ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

โอกาสนี้ เลขาธิการสภาการศึกษา ได้นำเสนอผลการดำเนินงานปี ๒๕๕๘ ของ สกศ. และแนวทางการดำเนินงานในปี ๒๕๕๙ โดย พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบนโยบายว่า แนวทางการดำเนินงานของ สกศ. มีภาระสำคัญด้านการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวางเป้าหมายให้ชัดเจน ตลอดจนการประสานเชื่อมโยงกันของทั้ง ๕ องค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการ สร้างให้เกิดแนวนโยบายและแผนในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นเอกภาพ เพื่อจะได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ สามารถยกระดับการศึกษาของประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้อย่างไม่เป็นรองชาติใดในโลก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า ขอฝากให้ สกศ. เร่งศึกษาและวิเคราะห์วางแผนการพัฒนากำลังคนในรุ่นที่ ๓ แบบเดียวกับที่ประเทศสิงคโปร์ได้ดำเนินการมาแล้ว เพื่อปรับใช้กับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่กำลังขับเคลื่อนอยู่ สร้างให้เกิดคนไทยรุ่นใหม่ที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อนำพาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

ด้าน นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวมอบแนวทางการทำงานของ สกศ. ในปี ๒๕๕๙ สรุปสาระสำคัญ ๕ เรื่อง ดังนี้ ๑) สกศ. ควรรักษาคุณภาพในฐานะหน่วยงานหลักด้านจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาของชาติ และสามารถวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ ด้านการศึกษา (Blue print) นำเสนอ/แนะนำแก่รัฐบาลได้เป็นอย่างดี ถือเป็นมันสมองสำคัญด้านการศึกษาของชาติ ๒) สกศ. ควรมีการสื่อสารหรือบอกกล่าวกับสังคม ประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ เป็นระยะด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ๆ ว่า สกศ. กำลังดำเนินงานในนโยบายเรื่องใด และมีความสำคัญอย่างไรต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ สร้างให้เกิดการรับรู้และเข้าใจร่วมกันของทุกฝ่าย ๓) สกศ. ควรดำเนินงานด้านนโยบายและแผนการศึกษาของชาติที่ไม่ซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานของ ๔ องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ และควรให้มีการหารือร่วมกันเป็นระยะ เพื่อเชื่อมโยงให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีเอกภาพ ๔) แนวทางการศึกษาและวิจัยของ สกศ. ควรมีความชัดเจนและเกิดประโยชน์ต่อการนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดต่อระบบการศึกษาไทย ๕) แนวทางการประเมินผลด้านการศึกษาของ สกศ. ควรสร้างระบบให้เกิดความชัดเจน และเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาระบบการศึกษาไทย

สกศ. ทำนักล้าภาพลั้ช้ตเตอ์รชีวิต ลือแผนคิิด ‘การคึกษา ๕ ช่วงวัย’ ลือรางวัล ๒๑๐,๐๐๐ บาท

เมื่อวันที ๒๕ กันยายน ๒๕๕๘ เลขาธิการสภาการคึกษา (นางสุทศรี วงษ์สมาน) เป็นประธานพิธิแถลงข่าวคิองการประกวตภาพถ่ายหัวข้อ “การคึกษา ๕ ช่วงวัย” โดยมีนายพชร วงศ์ลินหลั้ ผู้เชียวชาญด้านการถ่ายภาพ และอติตบรรณาธิการนิตยสาร Exposure ใ้เกียรติมาร่วมงานและเป็นกรรมการตัดลีนการประกวตภาพถ่าย งานนีได้รับความสนใจจากลือมวลชนทุกแขนงเข้าร่วมรับฟังการแถลงข่าวณ หอ้งประชุมกำแหง พลางกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปีสกศ. สำนังานเลขาธิการสภาการคึกษา

เลขาธิการสภาการคึกษา เป็ดเผยว่ สำนังานเลขาธิการสภาการคึกษา (สกศ.) ได้จัดคิองการประกวตภาพถ่าย หัวข้อ “การคึกษา ๕ ช่วงวัย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพัน์ใ้หนักเรียน นิสิต นักคึกษา และประชาชนคนไทยทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจเรื่องแผนการคึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต กระตุ้นใ้เกืดความสนใจและตระหนักถึงบทบาทการจ้ดการคึกษาที่เหมะสมในแต่ละช่วงวัย อันจะเป็นกฎแจสำคัญในการพัฒนาประเทศ และใ้ภาพถ่ายเป็นลือการบอกเล่าเรื่องราวการคึกษาเรียนรู้ตามเป้าประสงค์การพัฒนาคนในแต่ละช่วงวัย ทั้งการคึกษาในระบบ การคึกษานอกระบบและการคึกษาตามอัธยาศัย เพื่อใ้ประชาชนตระหนักรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนตามช่วงวัยและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการคึกษาว่าการคึกษาสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตส่งเสริมใ้เกืดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการคึกษาจากทุกภาคส่วนของสังคม ใ้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริงอันจะนำพาประเทศไทยไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนือและยั่งยืน เลขาธิการสภาการคึกษาถ่ายว่ว่ สำหรับประเภทของการประกวตคึกษา นีแบ่งการประกวตออกเป็น ๕ หัวข้อ ได้แก่

- ๑) การคึกษาช่วงก่อนเกืด - ช่วงอายุ ๐ - ๕ ปี
- ๒) การคึกษาช่วงอายุ ๕ - ๑๔ ปี
- ๓) การคึกษาช่วงอายุ ๑๕ - ๒๑ ปี
- ๔) การคึกษาช่วงอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี
- ๕) การคึกษาช่วงอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป

สำหรับผู้ชนะการประกวตแต่ละหัวข้อ จะได้รับรางวัลดังนี้

- รางวัลชนะเลิศ เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ่ายรางวัล และประกาศนียบัตร
- รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ เงินรางวัล ๗,๐๐๐ บาท พร้อมประกาศนียบัตร
- รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ เงินรางวัล ๕,๐๐๐ บาท พร้อมประกาศนียบัตร
- รางวัลชมเชย ๑๐ รางวัล เงินรางวัลรายละ ๒,๐๐๐ บาท พร้อมประกาศนียบัตร

โดยเป็ดรับผลงานตั้งแต่บัดนี จนถึงวันที ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ รวมมูลค่างวัล ทั้งลือ ๒๑๐,๐๐๐ บาท

“การจ้ดกิจกรรมประกวตภาพถ่าย หัวข้อ “การคึกษา ๕ ช่วงวัย” ของสำนังานเลขาธิการสภาการคึกษาคึกษา นีจึงเป็รียบเหมือการสะท้อนเพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจว่ ทั้ง ๕ ช่วงวัย ควรได้รับการพัฒนาในด้านใดบ้าง และขอเชิญชวนใ้ประชาชนทั่วไปได้ร่วมเสนอแนะ และสะท้อนมุมมองการจัดการคึกษาที่เหมะสมในแต่ละช่วงวัย ตลอดจนกระตุ้นใ้ทุกคนตระหนักว่ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตทุกคนมีบทบาทสำคัญ สามารถพัฒนาตนเองและช่วยพัฒนาประเทศไทยใ้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนต่อไป” นางสุทศรี ถ่ายว่

นอกจากนี ก่อนการแถลงข่าวยังมีกรจ้ดเสวนา เรื่องการถ่ายภาพเพื่อการเล่าเรื่อง โดยวิทยากรชือด้ง นายพชร วงศ์ลินหลั้ ที่มาใ้ความรู้ด้านการถ่ายภาพแก่ผู้ร่วมงานคึกษา นี ท่านผู้สนใจคิองการประกวตภาพถ่าย หัวข้อ “การคึกษา ๕ ช่วงวัย” สามารถติดตามรายละเอียดทางเว็บไซ้สำนังานเลขาธิการสภาการคึกษา www.onec.go.th หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมโทรศัพท์ ๐๒ - ๖๖๘ - ๗๑๒๓ ต่อ ๑๑๑๒ หรือ ๑๑๑๖

สกศ. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๗ / ๒๕๕๘

เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๘ เลขาธิการ สภาการศึกษา (นางสุทธศรี วงษ์สมาน) เป็นประธาน เปิดการสัมมนา เรื่อง สภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘ “จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ก้าวทัน โลกในศตวรรษที่ ๒๑ ได้อย่างไร” ณ โรงแรมปรีณิพลาเลศ กรุงเทพฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรายงาน สภาวะการศึกษาและความเคลื่อนไหวทางการศึกษาของไทยปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘ ในภาพรวมระดับประเทศ รวมทั้งการวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของการพัฒนาการศึกษา เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพการศึกษาที่เป็นจริง และภาพใหญ่ของสภาพ การพัฒนาการศึกษาของไทยที่ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาคนและสังคมของประเทศ ผู้เข้าร่วม สัมมนา ประมาณ ๓๐๐ คน ประกอบด้วยผู้บริหาร ระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดีจากสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ คณะบดี คณะครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา นักวิชาการ ครู คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า การกำหนด นโยบายและแผนการศึกษาของชาติจำเป็นต้องใช้ข้อมูล สถิติและสารสนเทศ เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวโน้ม สภาวะการศึกษาของประเทศไทยและของโลก เพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศมีคุณภาพ ทันต่อ ความต้องการของประเทศและการเปลี่ยนแปลง ของสังคมโลก การสร้างโอกาสและความเสมอภาค ทางการศึกษาให้กับคนไทยทุกช่วงวัย อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาของประเทศไทยยังมีปัญหา อุปสรรคที่ต้องระดมพลังจากทุกภาคส่วน เพื่อแก้ไข และหาทางออก ทั้งเรื่องการศึกษา กับ สภาวะ เศรษฐกิจสังคมไทยในเชิงเปรียบเทียบ และบทเรียน

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่าง ๆ รวมถึงข้อเสนอ การปฏิรูปการศึกษาไทยให้ก้าวทันโลกศตวรรษที่ ๒๑ ใน ๓ ด้าน คือ ด้านปฏิรูปครูและผู้บริหาร ด้านการปฏิรูป หลักสูตร และด้านการปฏิรูปโครงสร้างการบริหาร จัดการ

รองศาสตราจารย์วิทยากร เชียงกูล คณบดี กิตติคุณวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัย รังสิต ได้นำเสนอรายงาน เรื่อง สภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘ ว่าแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ให้ได้ผลจริง จำเป็นต้องแก้ปัญหาใหญ่ คือ การจัดการ ศึกษาที่มีคุณภาพแตกต่างกันมากระหว่างโรงเรียน มีชื่อเสียงในเมือง กับโรงเรียนอื่นๆ ทั่วประเทศ และคุณภาพเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ครูผู้สอนใช้วิธีการ บรรยายท่องจำไปสอบ ดังนั้น การปฏิรูปปัญหา ทั้งของชนชั้นนำและประชาชนทั่วไปที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง ที่มอง การศึกษาแบบแพ็คตัดออก เพื่อแค่ฝึกคนจำนวนหนึ่ง ให้มีองค์ความรู้ทักษะแบบท่องจำ/ทำงานตามแบบ ฝึกหัด และได้ประกาศนียบัตร/ปริญญาบัตร เพื่อไป ทำงานเป็นลูกน้องในองค์กรต่างๆ เปลี่ยนเป็นการมอง การศึกษาที่จะต้องมีความหลากหลายใกล้เคียงกันทั่วประเทศ สามารถสอนคนส่วนใหญ่ให้มีความรู้ใช้ทักษะแบบ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้เป็น สามารถ แก้ปัญหา รวมถึงการเรียนรู้ใหม่ให้เป็นผู้ไปในระดับต่าง ๆ เพื่อที่จะไปแข่งขันกับคนอื่นและประเทศอื่นในโลก ศตวรรษที่ ๒๑ ได้

รายงาน
พิเศษ

อิทธิกร เกกิงมหาโชค
สำนักสื่อสารและประชาสัมพันธ์

สภาการศึกษา :
ทิศทางอนาคต

‘Think ต่าง อย่างเข้าใจ’ PR เชิงรุก - พื้นเครื่อง่าย - ทยายุทธศาสตร์

การประชุมระดมความคิด เรื่อง “สภาการศึกษาทิศทางในอนาคต” จัดโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร อาคาร ๕๖ ปี สกศ. เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘ ได้รับเกียรติจากอดีตเลขาธิการสภาการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้ความกรุณาอย่างสูงโดยถ่ายทอดแนวคิด ประสบการณ์ และชี้แนะจุดเปลี่ยนองค์กรต่อข้าราชการและเจ้าหน้าที่ สกศ. เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานระดับเสนาธิการด้านการศึกษาของชาติ โอกาสนี้ “สำนักสื่อสารและประชาสัมพันธ์” ได้ประมวลทิศทางอนาคตของ สกศ. เรียบเรียงประเด็นสนทนาอันแหลมคมนำเสนอ ดังนี้

ทนายยุทธศาสตร์ สกศ. ให้เป็น นโยบายรัฐมนตรี

“การทำงานของสภาการศึกษา มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดอำนาจหน้าที่และทิศทางเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย ทำหน้าที่เป็นหน่วยนโยบาย ทำแผนวิจัย ติดตาม แผน เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. .... แต่เมื่อบริบททางการเมืองเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงมีการปรับเปลี่ยนเป็นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หรือ สกศ. จนถึงวันนี้

ดังนั้น สกศ. ควรรู้บริบทของตนเองที่ต้องดำเนินการ นอกเหนือจากดำเนินงานตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ยังต้องทำตามนโยบายของรัฐบาลด้วย รัฐบาลปัจจุบันมองว่า สกศ. เป็นหน่วยงานที่รอบรู้ จัดทำแผน นโยบาย วิจัย และได้เพิ่มเติมในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ สกศ. ควรปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่ รัฐบาลกำหนด

สิ่งที่ปัญหาในอดีตที่ผ่านมา สกศ. ในฐานะหน่วยที่ให้ข้อเสนอแนะนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ (Delivery Unit) ยังขาดบทบาทหน้าที่ที่ขับเคลื่อนให้นโยบายและแผนทั้งหลายไปสู่การปฏิบัติในหลายประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร ที่มี Delivery Unit จะเป็นหน่วยที่มีอิสระภาพในการกำกับให้เป็นไปตามนโยบายและแผน แต่สำหรับกรณีของ สกศ. นั้น ไม่ทราบว่าหน่วยปฏิบัติ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้ดำเนินการตามนโยบายหรือแผนหรือไม่

Delivery Unit จึงมีหน้าที่สำคัญคือดูแลด้านงบประมาณ กำกับดูแล และรายงานตรงต่อรัฐมนตรีด้วย จึงเห็นควรให้ สกศ. เป็นหน่วยกำกับติดตามให้หน่วยปฏิบัติดำเนินการตามนโยบายและแผน แนวคิดจากบทความเซอร์ ไมเคิล บาร์เบอร์ เรื่อง แนวโน้มการศึกษาทั่วโลก มีสมการสั้น ๆ ว่า $E (K + T + L + C)$ ซึ่ง สกศ. ควรวางทิศทางการศึกษาของประเทศอย่างสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องทักษะแห่งอนาคตใหม่ และการศึกษาเพื่อศตวรรษที่ ๒๑ ดังกล่าว องค์ประกอบสำคัญของแนวคิดนี้ E คือ ความสามารถพื้นฐานทางจริยธรรม (Ethical Underpinning) K คือความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต (Knowledge) T คือความสามารถในการคิด (Thinking) L คือ ความสามารถในการนำตนเอง (Leadership) และ C คือสมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพ (Competency) โดยเขียนในรูปของสมการได้ว่า Well-educatedness

ดังนั้น สกศ. ควรเป็นผู้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนยุทธศาสตร์ และเป็น Delivery Unit สิ่งที่สำคัญคือ สกศ. ควรมียุทธศาสตร์ในการขยายความคิด ขายนโยบายให้นักการเมืองระดับรัฐมนตรีด้วยวิธีการมอบนโยบายให้แก่รัฐมนตรีเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และถูกนำมาเขียนเป็นนโยบายของรัฐมนตรี หากทำได้อย่างนี้แล้วนโยบายและแผนด้านการศึกษาของ สกศ. จะถูกนำมาใช้สู่การปฏิบัติได้อย่างแน่นอน เชื่อว่าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) คงมีแนวคิดให้ สกศ. ทำหน้าที่ลักษณะดังกล่าวอยู่แล้ว”

ศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

(๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐)

รื้อฟื้นเครื่อง่ายที่มี กลับมาใช้ประโยชน์

“เมื่อปี ๒๕๓๘ เริ่มมีการปฏิรูปการศึกษาแต่ดำเนินการได้ค่อนข้างยาก เพราะเป็นครั้งแรกที่มีการเขียนในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ในขณะที่นั้นทุกคนยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา แต่เมื่อเป็นนโยบายจึงเป็นลักษณะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ ต่อมาปี ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อปฏิรูปการศึกษาในปี ๒๕๕๒ จึงเกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ แต่น่าเสียดายที่การเมือง

ไม่นิ่ง จึงมีปัญหาตามมามากหลายเรื่อง โดยเฉพาะนโยบายปฏิรูปการศึกษาลงไปไม่ถึงสถานศึกษา

ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ตกไปควรนำมาศึกษา เพราะมีหมวดที่ว่าด้วยการปฏิรูป มาตรา ๒๘๖ เป็นการกำหนดแผนงานภาพรวม (Blueprint) ที่จะใช้ทำงานได้ สามารถเปลี่ยนแปลง สกศ. ได้ เพราะการศึกษายุคใหม่สำคัญมากเพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาตามมาตราดังกล่าว ดำเนินการได้โดยรวดเร็วและต่อเนื่อง ดังนั้น จึงขอให้นำมาตรา ๒๘๖ มาศึกษาให้ละเอียด เพราะ Road Map ของรัฐบาลจะใช้เวลาอีก ๒ ปี แต่หากร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตกไปอีกอาจถึง ๓ ปี สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ชุดใหม่ส่วนหนึ่งอาจมาจาก สปช. คณะเดิมและอาจนำร่างรัฐธรรมนูญฉบับเดิมขึ้นมาพิจารณาด้วย ใน ๖ ประเด็นสำคัญ (๑) การกระจายอำนาจทางการศึกษา (๒) การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนทุกคนอย่างพอเพียง ตามความจำเป็น และจ่ายตรงไปยังผู้เรียน จึงควรนำงานวิจัยของ สกศ. มาศึกษา ประกอบด้วย (๓) ระบบการผลิตครู (๔) อุดมศึกษา (๕) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ ควรพัฒนาให้เกิดระบบคิด โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ควรบูรณาการกับด้านเทคโนโลยี ศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา ที่สำคัญคือการสอนให้เป็นพลเมืองดี และเป็นประชาธิปไตย (๖) ธรรมชาติในสถานศึกษา ยังพบปัญหาการคอร์รัปชันในสถานศึกษาที่รุนแรงมากในรูปแบบของสภาต่าง ๆ การจ่ายเงินเพื่อให้จบการศึกษา เป็นต้น ในประเด็นดังกล่าว สกศ. ควรเริ่มต้นทำงานแบบเครือข่ายควบคู่ไปกับการศึกษารัฐธรรมนูญ

บทบาทใหม่ของ สกศ. คือ การเตรียมหัวข้องานวิจัย ทำทุกเรื่องให้มีความกระจ่าง ซึ่งเมื่อรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ประกาศใช้จะสามารถนำเสนองานวิจัยของ สกศ. ไปได้พร้อมกัน และ สกศ. ควรทำตามรูปแบบการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) บางอย่าง สกศ. ไม่ต้องทำเอง และควรประสานกับหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายเดิมให้กลับคืนมา เช่น คุรุสภา สภาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สภาผู้บริหารครูที่ได้รับการยกย่อง สภาเยาวชน สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งมีฐานข้อมูลของสถานศึกษาทุกแห่ง จะทำให้ สกศ. มีเครือข่ายกระจายอยู่ทั่วประเทศ เป็นเครือข่ายของคนดี คนเก่ง และไม่ต้องกังวลในเรื่องบทบาทของสำนักงานฯ หรือสถานะของสำนักงานฯ

การสร้างเครือข่ายกับผู้รู้เพื่อช่วยเหลืองานด้านวิชาการให้กับ สกศ. เพราะการทำนโยบายดำเนินการผลักดันได้ยากหากไม่มีเครือข่าย เช่น เชิญท่านอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร มาช่วยงาน สกศ. ก็จะได้เครือข่ายงานวิจัยของท่านมาสนับสนุน สกศ. ไปด้วยในตัว ขอให้บุคลากร สกศ. ทำงานให้มีประสิทธิภาพ ไม่ควรหวังพึ่งผู้ใหญ่ในการทำงานโดยอ้างว่าเป็นผู้น้อยอยู่ แต่ควรคิดว่าไม่ว่าจะทำงานอยู่ระดับใด ควรผลักดันงานให้สำเร็จได้ในที่สุด ไม่จำเป็นต้องรอให้อยู่ในระดับสูงเท่านั้นจึงค่อยคิดผลักดันงาน”

ดร.รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการสภาการศึกษา

(๑๖ มิถุนายน - ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗)

ประชาสัมพันธฺ์เชิงรุก เวยางการศึกษา

“การออกไปทำงานบูรณาการด้านการจัดทํานโยบายการศึกษากับหน่วยงานภายนอกหน่วยงานจะช่วยให้ สกศ. สามารถหาแนวคิดในการทำงานในเรื่องใหญ่ ๆ ได้ ดังนั้นจึงควรทําท้งงานในเชิงรุก และในเชิงอนุรักษ์ควรนํางานเขียนของอดีตผู้บริหารหลายเรื่องทีจ้จัดทําขึ้นมาใช้ประกอบการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์และบรรลุผลสำเร็จ

การวิเคราะห์รัฐธรรมนูญเพื่อหาทางออกอย่างสอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษา เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน

การให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านพลังงาน นโยบาย ดังนั้น สกศ. ควรเตรียมงานวิจัย และข้อมูลในเรื่องเหล่านี้ไว้ล่วงหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนําผลประเมินการทดสอบในวิชาหลักทีต่ําลงในฐานะหน่วยงานด้านนโยบายการศึกษาควรคิดวิธีการแก้ปัญหาไว้ด้วย อาจขอความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการประเมินผลการศึกษาเพื่อนําข้อมูลมาวิเคราะห์แก้ปัญหา สกศ. ควรสร้างการมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้านการจัดการศึกษานํามาแก้ไขปัญหาคั้งจําเป็นต้องร่วมมือกันหลายหน่วยงาน

สกศ. ควรศึกษาสภาพบริบทและความเคลื่อนไหวของสังคมและตลาดแรงงานอย่างรอบด้าน เช่น ปัญหาการขาดแคลนกำลังคนทีมีทักษะฝีมือวิชาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานนั้น ต้องรับความจริงว่าไม่ได้ต้องการแรงงานระดับปริญญา แต่ต้องการระดับช่างฝีมือเพื่อรองรับโครงการใหญ่ของรัฐบาลในอนาคต

ดังนั้น บุคลากรของ สกศ. ต้องมีองค์ความรู้ ประสบการณ์ เก่งงานวิจัย และผู้บริหาร สกศ. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ทำงานวิจัย ซึ่งเป็นหัวข้อหรือเรื่องทีตอบสนองความต้องการของสังคม แม้ว่าทีผ่านมา สกศ. จะได้ดำเนินงานวิจัยในหลายเรื่องแต่ยังไม่มีการเผยแพร่สู่สาธารณะอย่างทัวถึง และยังมีอุปสรรคจากความไม่ต่อเนื่องของนโยบายการบริหาร สกศ. จึงทําให้บางโครงการทีสำคัญต้องสะดุดและขาดหายไป เช่น คุรุภูมิปัญญาไทย ซึ่งเป็นเรื่องดีสะท้อนภูมิปัญญาคนในท้องถิ่น ผู้เฒ่าผู้แก่สั่งสมประสบการณ์ชีวิต จนสามารถสอนให้เยาวชนเด็กรุ่นหลังทีไม่ได้เรียนต่อแต่สร้างอาชีพติดตัวไว้ดำรงชีพได้ สกศ. สามารถทําได้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่

นอกจากนี้ การสร้างธรรมาภิบาล คุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งจําเป็นทีต้องช่วยกันปลูกฝังให้แก่เด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย ปัจจุบันพบว่ายังไม่มีการลงลึกถึงระดับปฐมวัย จึงอยากฝากในเรื่องวัฏจักรชีวิต หรือ Life Cycle ให้แก่เด็ก โดยใช้เลขประจำตัว ๑๓ หลัก เป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผลการเรียนรู้ และแนวทางการพัฒนาเด็กไปจนตลอดชีวิต ควรดําเนินการให้เป็นระบบ

สกศ. ควรมีการสร้างกระแสข่าว สร้างข่าวประชาสัมพันธ์สู่สาธารณะเพื่อให้สังคมและประชาชนทัวไปได้รับรู้ผลการดำเนินงานของ สกศ. อีกทั้งการประชุมของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เมื่อประชุมเสร็จแล้วควรจัดทําข่าว แจก หรือ Press Release เผยแพร่สู่สาธารณะให้ประชาชนและสังคมรับรู้บทบาทของ สกศ. อีกเรื่องคือ ห้องสมุดถือเป็นสิ่งสำคัญที สกศ. ควรจัดตั้งและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางด้านการจัดเก็บงานวิจัยของ สกศ. เนื่องจาก สกศ. มีงานวิจัยและงานเขียนทีสำคัญจํานวนมาก ซึ่งอาจพัฒนาห้องสมุดให้เป็นศูนย์ข้อมูลทางการศึกษา โดยหน่วยงานทีเก็บข้อมูลควรจัดทําข้อมูลให้เป็นระบบเพื่อรองรับภารกิจนี้ในอนาคต

แนวนโยบายการสร้างโรงเรียนที่เน้นพัฒนาทักษะการคิดให้กับเด็ก หรือ Thinking school ให้เกิดขึ้นในภาครัฐ สร้างให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบ ปัจจุบันเด็กไทยยังมีจุดอ่อนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องนี้ สกศ. ควรวางนโยบายการศึกษาที่มีจุดเน้นพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเตรียมศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาให้กับผู้สูงอายุ เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยในอนาคตอันใกล้

สกศ. ควรดึงโครงการเด่น ๆ ที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เช่น แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ Credit Bank System ที่มีการศึกษากันมานานแล้วเพื่อสานต่อให้เกิดความสำเร็จยิ่งใหญ่มากขึ้น สิ่งสำคัญคือ สกศ. ควรปรับปรุงแบบการทำงานให้เป็นเชิงบูรณาการทำงาน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ควรเสริมน้ำหนักให้การประชาสัมพันธ์ให้เป็นประโยชน์ สำนักสื่อสารและประชาสัมพันธ์ควรรับรู้อำนาจและแผนงานของ สกศ. ทุกเรื่อง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ก่อนหาช่องทางนำเสนอสู่สังคมสาธารณะ ดังนั้น สกศ. ควรทำงานประชาสัมพันธ์เชิงรุกยิ่งขึ้น”

ดร.เอก เพิ่มวงศ์เสนีย์

เลขาธิการสภาการศึกษา

(๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕)

ศึกษาปัญหาอย่าง รู้จริง รู้ลึก รอบด้าน

“สังคมยังคาดหวังและไว้วางใจ สกศ. มาโดยตลอด สำหรับอนาคตของ สกศ. ที่จะเปลี่ยนสภาพรูปแบบองค์กร ไปเป็นคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แห่งชาติ อาจสะท้อนให้เห็นว่าที่ผ่านมาการศึกษา ยังไม่เชื่อมโยงไปถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหลายด้าน ดังนั้น สกศ. ควรทบทวนบทบาทให้มากขึ้นในบริบท “ตั้งแต่ครรภ์มารดา ถึงเชิงตะกอน” คือ การศึกษาตลอด

ช่วงวัยจำเป็นต้องเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ มากขึ้น ปัจจุบันเด็กที่เข้าสู่ระบบการศึกษามีบางกลุ่มที่มีคุณภาพไม่ดีมาก่อน จึงต้องพิจารณาการจัดการศึกษาเพื่อเด็กกลุ่มนี้ด้วย การเริ่มต้นการทำงานของ สกศ. จึงควรทบทวนในเรื่องแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ชัดเจนเสียก่อน

สกศ. ควรหาแนวทางการทำงานเปิดพื้นที่ให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมด้านการศึกษามากขึ้น ไม่เพียงแต่การมีส่วนร่วมจาก ๕ องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่ควรมีการทำงานในลักษณะเครือข่าย สร้างระบบให้เกิดขึ้น การสนับสนุนการนำนโยบายด้านการศึกษานำไปสู่การปฏิบัติของ สกศ. ยังเป็นจุดอ่อน ดังนั้น เมื่อ สกศ. จะมีการปรับบทบาทสำนักงานในรูปแบบใหม่ควรสร้างความเข้มแข็ง รวดเร็ว ทันสถานการณ์ งานวิจัยที่ดำเนินงานอยู่ควรเป็นแผนงานใหญ่ ตอบโจทย์การศึกษาของประเทศชัดเจน ทบทวนบทบาทมาตรฐานการศึกษาว่าควรมีขอบเขตเพียงใด การพิจารณากลั่นกรองให้ความเห็นชอบการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ฯลฯ

นโยบายมาตรฐานการศึกษาที่ออกมา สกศ. ควรพิจารณาจากพื้นฐานความแตกต่างที่หลากหลายของหน่วยปฏิบัติ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ การทำงานของ สกศ. ในบทบาทใหม่ ควรรู้จัก รู้ลึก

รู้ความเชื่อมโยง ไม่ควรมองการศึกษาเฉพาะการศึกษา ควรทำงานอย่างผู้นำ ทำงานในลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างเป็นวัฒนธรรมองค์กรในเรื่องการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การลงพื้นที่เพื่อใช้ประกอบการทำวิจัย เพื่อจะได้จัดทำนโยบายด้านการศึกษาได้อย่างลึกซึ้งและเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ควรมีการสร้างสมดุลในการสร้างงานวิจัยระหว่างทำเองและให้บุคคลภายนอกทำ ให้ หากให้บุคคลภายนอกทำงานให้ สกศ. ควรเป็นผู้ตั้งโจทย์เองและข้าราชการ สกศ. ควรร่วมทำงานกับบุคคลภายนอกด้วยเพื่อเกิดการเรียนรู้

บทบาทใหม่ของ สกศ. ควรกำหนดคุณลักษณะของบุคลากรที่ต้องการ วางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อม โดยเฉพาะการพัฒนารายบุคคลเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ สกศ. การทำงานระบบพี่เลี้ยง สร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง และประสานการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์คุ้มค่า สกศ. มีองค์ความรู้ที่มีคุณค่าอยู่เป็นจำนวนมากที่จะให้บุคลากรได้เรียนรู้ด้วยตนเอง การเลือกเรื่องใหม่ ๆ หัวข้องานวิจัยมาดำเนินการ เช่น การศึกษาทางเลือกคืออะไร ควรตอบปัญหาของสังคมได้”

ดร.รุ่งเรือง สุชาภิรมย์

ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ก้าวอย่างพัฒนาการศึกษา อย่างมั่นคง

“สภาการศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการศึกษาของประเทศ บทบาทของ สกศ. คือการจัดทำนโยบายการศึกษาในภาพใหญ่ ส่งผลกระทบต่อสังคม เช่น จัดทำข้อเสนอเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. .... ปรับระบบการศึกษาระดับพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษา เรียน ๖ ปี ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เรียน ๓ ปี และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียน ๓ ปี หรือเรียกสั้น ๆ ว่า ระบบ ๖-๓-๓ ฯลฯ

ทั้งนี้ เห็นว่าในหลายเรื่องที่ สกศ. ดำเนินงานมาตลอด ควรมีการขับเคลื่อนด้วยการประชาสัมพันธ์คือ การสร้างสรรค์ประเด็นข่าว ความเคลื่อนไหวของ สกศ. เผยแพร่ให้สังคมและประชาชนทั่วไปได้รับรู้ผลงาน ต้องขอขอบพระคุณอดีตเลขาธิการสภาการศึกษาและข้าราชการเกษียณ ที่ได้ชี้แนะและชี้แนะให้แก่บุคลากรรุ่นหลัง ซึ่งถือเป็นมันสมองของประเทศ และบุคลากรรุ่นหลังของ สกศ. จะได้ถือปฏิบัติตามแบบอย่างจากอดีตผู้บริหาร สกศ. หวังว่าจะได้รับข้อมูลไปพัฒนาการศึกษาของประเทศได้ต่อไป”

ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน

เลขาธิการสภาการศึกษา

แนวทางการพัฒนา ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๑๕ กำหนดการจัดการศึกษามี ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะ เป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม ทั้งการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ในการสร้างโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ได้โดยสะดวก และสามารถพัฒนาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเท่าเทียม และพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล.....”

ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีหลักเกณฑ์ วิธีการ แนวทาง เพื่อเอื้อให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียน ผลการเรียนรู้ที่ได้จากประสบการณ์การทำงาน อาชีพ หรือการฝึกอบรม ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มาเทียบโอนให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตาม

หลักสูตรในสถานศึกษาได้ เพื่อการเรียนรู้และการมีงานทำ เป็นการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การดำเนินงานของหน่วยงานที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาในทุกระดับการศึกษา/ประเภทการศึกษา ในภาพรวมพบว่าขาดระบบงานที่จะเป็นศูนย์กลางหรือหน่วยงานกลางในการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ กลไกการประสานการดำเนินงาน ความเชื่อมโยงการดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละสังกัด เป็นผลให้ขาดพลังผลักดันให้บุคคลหรือผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ ทั้งในเรื่องการใฝ่เรียนรู้อุทิศพัฒนาทักษะ ความสามารถเพื่อสร้างความก้าวหน้าในงานอาชีพ และการประกอบอาชีพอิสระตามความสามารถของตน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะองค์กรหลักมีภารกิจในการจัดทำนโยบาย แผน และมาตรฐาน การศึกษา และการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม แผนการศึกษาแห่งชาติ การพัฒนาภาคีเครือข่าย ทุกภาคส่วนให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือการ ดำเนินการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและมี คุณภาพโดยทั่วถึง เท่าเทียมกัน ได้ตระหนักถึง ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงร่วมกับมหาวิทยาลัย ชุรุทกิจบัณฑิตยสถานศึกษาวิจัยและยกร่างแนวทางการ พัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น มีการประชุมเพื่อขอความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรหลัก เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ และวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยมีผู้บริหารหน่วยงาน ทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในระดับปฏิบัติทั้งสถานศึกษา สถาบัน/หน่วยงานที่จัดการศึกษาและอาชีพในสังกัด สพฐ. กศน. สอศ. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจาก ๔ ภูมิภาค ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง ผลการศึกษาแนวทางระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ ให้มีความชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ โดยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำมาใช้ในประเทศไทย ดังนี้

๑. จัดให้มีหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ เป็นองค์กรอิสระ บริหารโดยคณะกรรมการมีหน้าที่

- ๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางการสะสม หน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ ที่เชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

- ๒) เป็นคลังสะสมหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้ขอ เทียบโอนผลการเรียนทั้งในและต่างประเทศ
- ๓) รับรอง หน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนผล การเรียนจากทั้งในและต่างประเทศ
- ๔) วิจัยและ พัฒนาการสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ สภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
- ๕) ส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินงานสะสมการเรียนรู้ การเทียบโอนผล การเรียนและผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย และ
- ๖) ดำเนินการอื่นใด ที่เกี่ยวข้องกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้

ประโยชน์ของการมีหน่วยงานกลางคือ มีหน่วยงาน กลางรับผิดชอบดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ใน ภาพรวมที่ชัดเจน เป็นมาตรฐานเดียวกัน ลดความซ้ำซ้อน ประหยัดค่าใช้จ่าย ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการ ประสานการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษาและ หน่วยงานกลาง ส่งผลให้ผู้เรียนและประชาชนได้รับ โอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และสามารถเชื่อมโยงกัน ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่

- ๑) จัดให้มี คณะกรรมการสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อดำเนินการ สะสมหน่วยการเรียนรู้ เทียบโอนผลการเรียนและ ผลการเรียนรู้
- ๒) จัดทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐาน ผลการเรียนรู้ การเทียบโอน ทะเบียนผู้เรียนและผู้ขอ เทียบโอน เพื่อการสะสมหน่วยการเรียนรู้
- ๓) ดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้ ตั้งแต่ การให้คำแนะนำ การรับเข้า การลงทะเบียน การประเมิน

ผลการเรียน การเทียบโอน การประเมินสมรรถนะ การวัดและประเมินผล การสะสมหน่วยการเรียนรู้ และการให้ประกาศนียบัตร ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนรู้ตามปรัชญาและภารกิจของศึกษาระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการที่องค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้และต้นสังกัดกำหนด ๔) รับรองหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนภายในสถานศึกษา และ ๕) รายงานผลการเทียบโอนผลการเรียนต่อองค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้และต้นสังกัด

๓. ผู้เรียน/ผู้ขอเทียบโอน มีหน้าที่ ๑) เก็บและรวบรวมผลการเรียนและผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความถี่ทักษะและประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรมและการฝึกอาชีพเพื่อรับการเทียบโอน ๒) ขอเทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้จากองค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือในสถานศึกษาที่ต้องการสมัครเข้าเรียน และ ๓) เข้ารับการประเมินความรู้หรือสมรรถนะตามที่สถานศึกษาและคณะกรรมการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษากำหนด

๔. กำหนดหลักเกณฑ์การสะสมหน่วยการเรียนรู้ ทั้งคุณสมบัติผู้ขอสะสมหน่วยการเรียนรู้ วิธีการดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้การสะสมหน่วยการเรียนรู้ โดย ๑) สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับรองผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ ดำเนินการรับรองผลการเรียนเมื่อผู้เรียนเรียนครบและผ่านการประเมินรายวิชา ทักษะ และประสบการณ์ รวบรวมและรายงานผลต่อหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ๒) หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้

รวบรวมผลการรับรองหน่วยการเรียนรู้เพื่อขึ้นทะเบียนสะสมหน่วยการเรียนรู้ และ ๓) หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ รับรองหน่วยการเรียนรู้ที่ได้สะสมไว้ กรณีที่ผู้ขอรับรองร้องขอ

5. กลยุทธ์การดำเนินงานสะสมหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย ๑) สร้างความเห็นร่วม (Consensus) เพื่อให้เกิดความเห็นร่วมและฉันทามติร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ๒) พัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ๓) พัฒนาเทคโนโลยีทันสมัยทั้งด้านเครื่องมือ (Hardware) และสาระเนื้อหา (Content) ด้านการสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อประสิทธิภาพการเรียกใช้และการเชื่อมโยงข้อมูลกันทั้งระบบ ระหว่างหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ต้นสังกัด สถานศึกษาและหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับรอง ๔) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย และสถานประกอบการหรือหน่วยงานรับรอง รวมทั้งผู้เรียนและประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๖) สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การใช้ความรู้เป็นฐานในการทำงานและอาชีพ ทั้งด้านบุคคล หน่วยงานและสังคม และ ๗) ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ประโยชน์และการเอื้ออำนวยให้เกิดความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงประชาชนทุกคน

สกศ. จับเคลื่อนยุทธศาสตร์ การพัฒนาศักยภาพเยาวชนสตรี สู่อารักขาปฏิบัติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ด้านพัฒนาศักยภาพเยาวชนสตรีในสถานศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพเยาวชนสตรีในสถานศึกษา (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๙) ขึ้น และคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างภูมิปัญญา ทักษะชีวิต และค่านิยมสร้างสรรค์ ชำรงไว้ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางวัฒนธรรมของเยาวชนสตรีไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิต มีทักษะอาชีพพื้นฐาน และศักยภาพทางเศรษฐกิจของเยาวชนสตรี

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างครอบครัวอบอุ่น เยาวสตรีมีภูมิคุ้มกันตนเองต่อภัยคุกคามของปัญหาสังคม

สภาพปัญหาในสังคมไทยปัจจุบัน เด็กและเยาวชนสตรี ตกเป็นเหยื่อของความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรม เกิดปัญหาตามมามาก อาทิ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว การมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและวัยเรียนปัญหาการคบเพื่อน สารเสพติด ซึ่งผลกระทบก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ นับเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการนำร่องการขับเคลื่อน (ร่าง) ยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวสู่การปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ อาทิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สถานศึกษาสังกัด สพฐ. กศน. โดยสมาคมสตรีในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด โดยจัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อให้เยาวชนสตรีที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

สายสามัญและสายอาชีพ ครู อาจารย์ พื้นที่ละ ๑๐๐ - ๑๓๐ คน ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิตที่จำเป็นในการดำรงชีพทั้งของตนเองและครอบครัว ด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในหลากหลายวิธี ตลอดจนการฝึกทักษะอาชีพที่เยาวชนสามารถเลือกนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวได้ ดังนี้

ครั้งที่ ๑ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพเยาวชนสตรีในสถานศึกษา สตรีและผู้ด้อยโอกาสเพื่อการมีอาชีพที่มั่นคง” ร่วมกับสมาคมสตรีไทยดีเด่น และสำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖

ครั้งที่ ๒ เรื่อง “เยาวชนสตรีไทย ใส่ใจเรียนรู้ด้านภัยมืดจากสังคม” ร่วมกับจังหวัดภูเก็ต เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๘

ครั้งที่ ๓ เรื่อง “การป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว” ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี และสมาคมสตรีในจังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๘

ครั้งที่ ๔ เรื่อง “อดเปรี้ยวไว้กินหวาน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งท้องไม่พร้อมในวัยรุ่น” ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดลำปาง และสมาคมสตรีในจังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

ผลการดำเนินงาน

๑) เป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องตามตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ เยาวสตรีในสถานศึกษาทุกระดับ

ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและเพศวิถีศึกษา สติปัญญา จิตใจและคุณธรรม ความรู้ความเข้าใจ และฝึกฝนทักษะ ด้านการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ เป็นต้น

๒) เยาวสตรีมีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น กฎหมายการกระทำ ความผิดทางเพศ ยาเสพติด กฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยี การคุ้มครองสิทธิของสตรีและเยาวชน กฎหมาย ครอบครัว มรดก การจ้างแรงงานเด็กและสตรี ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางปกป้องตนเอง ให้ออกห่างจากภัยมืดของสังคม การสร้างเสริม บุคลิกภาพที่ดีของสตรีไทยทั้งร่างกาย จิตใจ และ ค่านิยมที่ดีงาม รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ มีทักษะ การดำเนินชีวิตของเยาวชนสตรีในการมีพฤติกรรมที่ เหมาะสมกับวัยและวัฒนธรรมสังคมไทย

๓) เยาวสตรีมีโอกาสดำเนินการได้แลกเปลี่ยนความรู้กับ วิทยากรและกลุ่มเพื่อนใหม่ ได้เครือข่ายเพื่อนใหม่ จากโรงเรียนต่างๆ เพิ่มขึ้น และจะนำไปถ่ายทอดความรู้ ให้กับเพื่อนในโรงเรียนเดียวกัน นอกจากนี้ยังต้องการ ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาเด็กติดเกม ปัญหา ยาเสพติดในประเทศไทย การรณรงค์ให้วัยรุ่นใช้ถุงยาง อนามัยเพื่อป้องกันการทำแท้ง หญิงไทยควรวางตัว อย่างไร เป็นต้น

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพ

เยาวชนสตรีฯ ให้บรรลุเป้าหมายนั้น ควรขยายผลสู่การ ปฏิบัติในภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจังหวัดที่มี กลุ่มเสี่ยง สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร นำยุทธศาสตร์ฯ ไปดำเนินการสู่การปฏิบัติและขยายผล ให้เกิดเป็นรูปธรรม ด้วยการจัดทำแผนงาน/โครงการ ที่ครอบคลุมทั้งในด้านการป้องกันปัญหา การบริการ การส่งเสริมและการเพิ่มศักยภาพ และการสนับสนุน เพื่อพัฒนาโอกาสแก่เยาวชนสตรี หรืออาจใช้แนวทาง/ โครงการจากการทดลองนำร่องไปดำเนินการบูรณาการ กับสาระการเรียนรู้ หรือจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หรือจัดกิจกรรมในช่วง “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

*****

(ร่าง) ข้อเสนอแนะทาง การจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน (Transnational Education) ของประเทศไทย

สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดการประชุมรับฟังข้อคิดเห็น (ร่าง) ข้อเสนอแนะทางการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน (Transnational Education) ของประเทศไทย เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. ณ ห้องประชุม กำแพง พลากร อาคาร ๕๖ ปี สกศ. โดยผู้เข้าร่วมการประชุมมาจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันประกอบด้วยผู้แทนจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้แทนจากสมาคมโรงเรียนนานาชาติแห่งประเทศไทย และผู้แทนจากองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวนทั้งสิ้น ๖๕ คน การจัดการประชุมครั้งนี้ สำนักงานฯ ได้รับเกียรติจากวิทยากรภายนอกซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่ ๑. ศาสตราจารย์ นายแพทย์บรรจง มไหสวริยะ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ๒. รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และนายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย และ ๓. รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง หัวหน้าโครงการวิจัยเรื่องนโยบายและทิศทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนของนานาชาติ โดยทุนสนับสนุนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา วิทยากรรับเชิญทั้ง ๓ ท่านได้นำเสนอทัศนะที่น่าสนใจต่อการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนของประเทศไทย ดังนี้

ศาสตราจารย์ นายแพทย์บรรจง มไหสวริยะ กล่าวถึงกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้หน่วยจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงและพลิกแพลงวิธีการจัดการศึกษาเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ซึ่งการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนก็เป็นหนึ่งในวิธีการดังกล่าว ในส่วนของการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนของประเทศไทยที่ดำเนินอยู่นั้นยังไม่มีควมคืบหน้ามากเพราะประเทศไทยจัดการศึกษาตามรูปแบบที่ประเทศอื่น ๆ จัดมาแล้ว ดังนั้นถ้าจะให้การจัดการศึกษาก้าวหน้ากว่านี้ประเทศไทยต้องทบทวนวิธีการบริหารจัดการและสร้างจุดเด่นเพื่อดึงดูดให้มากขึ้น

รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์ กล่าวในนามนายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยว่า ปัญหาของจำนวนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยที่ลดลงในแต่ละปี ขณะที่จำนวนสถาบันอุดมศึกษากลับเพิ่มขึ้นสวนทางกัน เป็นเหตุให้สถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะเอกชนต้องเปิดรับสมัครนักศึกษาเพิ่มขึ้นเพื่อให้สามารถหารายได้มาบริหารจัดการการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาของผู้เรียนในชนบท ปัญหาเรื่องข้อกำหนดบางประการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่กีดกันการรับนักศึกษาต่างชาติเข้าในระบบการศึกษา อาทิ ปัญหาการเทียบวุฒิการศึกษา เป็นต้น

รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง นำเสนอผลการวิจัยซึ่งได้จัดทำมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และได้มีการปรับปรุงข้อมูลใหม่ให้ทันสมัยขึ้นว่า ได้ดำเนินการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนของ ๘ ประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย จีน (ฮ่องกง) ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย และสิงคโปร์ และนำเสนอข้อเสนอแนะต่อการจัดทำข้อเสนอนโยบายด้านการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนว่า การกำหนดเป้าหมายระดับชาติต้องชัดเจนว่าจะทำอะไร เพื่อใคร ประเทศไทยจะวางกรอบในการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนในแบบใดเชิงรุกหรือตั้งรับ บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนที่จะร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ดังตัวอย่างของประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย หรือการบูรณาการความร่วมมือจาก ๖ กระทรวงของญี่ปุ่นในการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน หากจะเป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติ ประเทศไทยต้องสามารถหาศักยภาพในสาขาที่เป็นเลิศเพื่อเป็นแรงดึงดูดสำคัญในการแข่งขันในตลาดการศึกษาโลกเพราะหลายประเทศต่างก็ประกาศจะเป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติ อาทิ ฮ่องกง เกาหลีใต้ และสิงคโปร์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังรวมถึงการส่งเสริมภาษาอังกฤษของบุคลากรในทุกระดับซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากในภาวะปัจจุบันนี้ หลายมหาวิทยาลัยไม่มีผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษพอที่จะสื่อสารหรือต่อรองกับต่างประเทศทำให้เสียโอกาสในการรับนักศึกษา

สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ยกร่างข้อเสนอต่อที่ประชุม โดยกล่าวถึงผลการศึกษาสภาวการณ์การจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนของประเทศไทยที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันทั้งในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการ ปัญหาของการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนหลายประการ อันได้แก่ การไม่มีกฎหมายหรือนโยบายเฉพาะด้านที่จะเป็นเครื่องชี้การกำหนดมาตรการ การวางแผนงบประมาณ หรือการจัดทำโครงการต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนนโยบายลงสู่การปฏิบัติอย่างที่ได้เห็นได้ชัดจน การที่ต่างหน่วยงานต่างดำเนินการโดยไม่มีความร่วมมือกัน ทำให้การดำเนินงานขาดพลังที่จะผลักดันอันจะนำไปสู่การพิจารณาของรัฐบาล การขาดการสนับสนุนส่งเสริมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาของภาครัฐ คุณภาพของการศึกษาของประเทศที่ยังไม่ก้าวหน้าเทียบเท่ากับประเทศที่เจริญแล้ว หลักสูตรการเรียนการสอนที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาต่างชาติ และการขาดฐานข้อมูลสารสนเทศในด้านการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนอันจะช่วยในการตัดสินใจของภาครัฐ ปัญหาที่พบดังกล่าวได้นำมาสังเคราะห์ร่วมกับประสบการณ์นานาชาติด้านการปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน และได้จัดทำเป็น (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน (Transnational Education ของประเทศไทย จำนวน ๑๔ ประเด็น ดังนี้

๑. กำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการ โครงการ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นทางการ และกำหนดเป้าหมายในการรับนักศึกษาต่างชาติ และการเปิดสาขา/วิทยาเขตของสถาบันการศึกษาไทยในต่างประเทศ

๒. ให้มีหน่วยงานเฉพาะหรือมีคณะกรรมการเฉพาะกิจของกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่จัดทำข้อเสนอ นโยบาย ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล ติดตามประเมินผล และควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนของสถานศึกษาในไทย

๓. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษารวมตัวในลักษณะ Consortium หรือสมาคม เพื่อประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน

๔. ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ให้เอื้อต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบุคลากร และการอนุญาตให้มหาวิทยาลัยต่างประเทศเข้ามาเปิดสาขาในประเทศไทย โดยยังคงรักษามลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ

๕. การมีนโยบายอื่น ๆ ที่สนับสนุนความเป็นเมืองการศึกษานานาชาติ

๖. พัฒนามาตรฐานสถาบันการศึกษาไทยให้มีความเป็นสากล เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลก

๗. พัฒนาสมรรถนะภาษาอังกฤษทั้งด้านการพูด ฟัง อ่าน เขียน เพื่อเตรียมพร้อมสู่ความเป็นนานาชาติด้านการศึกษา

๘. ควบคุมคุณภาพหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และการประเมินผลการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน

๙. ระบุสาขาวิชาที่ประเทศไทยมีศักยภาพและความเป็นเลิศ วางแผน จัดทำหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการหรืออยู่ในความสนใจของนักศึกษาต่างชาติ และพัฒนาระบบการบริหารจัดการสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

๑๐. พัฒนาความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยหรือเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงของต่างประเทศ ทั้งด้านการสอนและการวิจัย

๑๑. ใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับต่าง ๆ เพื่อความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาในประเทศให้มีมาตรฐานสู่สากล

๑๒. ใช้โอกาสการรวมตัวของประชาคมอาเซียน พัฒนาระบบงานที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน เช่น การจัดทำกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (AQRf)

๑๓. ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนของประเทศไทย

๑๔. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนที่ทันสมัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางและนำไปปรับปรุง (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนของประเทศไทยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สรุปได้ดังนี้

มิติในเชิงนโยบาย

๑. การจัดทำข้อเสนอหรือนโยบายด้านการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนต้องกำหนดเป้าหมายระดับชาติที่ชัดเจนว่ากระทำอะไร เพื่อใคร ประเทศไทยจะวางกรอบในการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนในแบบใดเชิงรุกหรือตั้งรับ บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

๒. การจัดทำหมวดหมู่วัตถุประสงค์ของข้อเสนอแนวทางให้มีความชัดเจน เพราะแต่ละวัตถุประสงค์จะมีวิธีการดำเนินการขับเคลื่อนต่างกันออกไปและจะทำให้เห็นภาพชัดว่าประเทศไทยควรจะทำอะไรเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน เช่น หมวดของกฎกติกา หมวดนโยบาย หมวดการบริหารจัดการ เป็นต้น

๓. การจัดทำนโยบายการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนไม่ควรมุ่งเน้นแต่ระดับอุดมศึกษา แต่ควรพิจารณาทั้งระบบ (Holistic) ในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงการศึกษาทางเลือกอื่น ๆ ทั้งนี้ การส่งเสริมการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนของประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับหน่วยต้นทางคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย ดังข้อมูลจากสมาคมโรงเรียนนานาชาติแห่งประเทศไทยที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติจำนวนมากที่มีความพร้อมและเป็นหน่วยป้อนนักศึกษาต่างชาติเข้าสู่ระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน รวมทั้งสามารถสร้างรายได้ให้ประเทศจำนวนมาก และควรคำนึงถึงการศึกษาในระบบอาชีวศึกษาและหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้วย เพราะปัจจุบันการศึกษาในระบบอาชีวศึกษาของประเทศไทยมีศักยภาพมาก และสามารถดึงดูดให้นักศึกษาต่างชาติมาศึกษาได้

๔. ควรมีการเก็บข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับแรงดึงดูดที่ทำให้นักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยว่าเป็นเพราะอะไร เพื่อนำไปสู่การวางแผนทาง/นโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนที่ดี

มิติในเชิงคุณภาพทางการศึกษา

๑. ควรปรับปรุงระบบการจัดการศึกษาของประเทศให้ดึงดูดและมีศักยภาพในการรักษาคนเก่งสาขาวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ในประเทศให้ได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ การปลูกจิตสำนึก สร้างคุณค่า สร้างงานรองรับคนเก่ง การจัดหาตำแหน่งงานรองรับภายในประเทศเมื่อจบการศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างต่อเนื่องไม่ใช่เพื่อการทำงานแบบกิจวัตร ทั้งนี้เพื่อเป็นการรับรองมาตรฐานด้านระบบการจัดการศึกษาของประเทศที่มีประสิทธิภาพและสามารถดึงดูดนักศึกษาต่างชาติ

๒. ควรส่งเสริมภาษาอังกฤษให้แก่บุคลากรในทุกระดับการศึกษาซึ่งเป็นที่ควรให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ

มิติในเชิงกฎกติกา การอำนวยความสะดวก และการบริหารจัดการ

๑. ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่อำนวยความสะดวกในการรับนักศึกษาต่างชาติมาศึกษาต่อในประเทศไทย

๒. ควรปรับปรุงกฎระเบียบให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถรับนักศึกษาต่างชาติได้โดยตรง เพื่อลดขั้นตอนอันยุ่งยากและเป็นอุปสรรคในการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มิติในเชิงความร่วมมือ

๑. ระดมแนวคิดในการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนจากทั้งภาคเอกชนและภาครัฐและกำหนดทิศทางที่จะมุ่งไปสู่การเพิ่มศักยภาพการศึกษาหรือคุณภาพของการศึกษาของประเทศไทย เพื่อยกระดับชื่อเสียงของประเทศ

๒. ควรมีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มโดยจำแนกตามมิติต่าง ๆ ของข้อเสนอแนวทางฯ เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาข้ามชาติ/ข้ามพรมแดนอย่างเป็นระบบและต่อยอดงานวิจัยของสำนักงานฯ เพื่อนำไปสู่การจัดทำนโยบายระดับชาติ

“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา ๖ กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อความข้างต้นแสดงถึงวัตถุประสงค์อันแนบชัดในการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติ และที่สำคัญคือสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างกลมกลืนมีความสุข แต่ความจริงที่ประจักษ์ชัดในระบบการศึกษาของชาติกลับไม่เป็นเช่นนั้น มีข้อเสนอแนะจากหลายเวทีการประชุมว่า ครูไม่ควรสอนแต่เนื้อหา/ข้อมูล (Content) แต่ควรสอนวิธีการเข้าสู่เนื้อหาสาระ (Methodology to access knowledge) ด้วยเหตุที่เนื้อหา/ข้อมูลในปัจจุบันมีมากมหาศาลและมีนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา หากครูยังคงสอนแต่เนื้อหาสาระ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากหนังสือ ตำราต่าง ๆ นักเรียนก็จะได้แต่ความรู้เก่า ๆ ที่เพียงแค่ว่าก็กลายเป็นข้อมูลที่ล้าสมัยไปเสียแล้ว ประกอบกับตารางเรียนที่เต็มเหยียดเข้าจรวดเย็น เลิกเรียนจากโรงเรียนต้องรีบไปต่อที่โรงเรียนกวดวิชาเพื่อ “ติวเข้ม” รายวิชาต่อจนค่ำมืด กินอาหารแบบด่วน ๆ ขอบิที่ วันหยุดเสาร์อาทิตย์ต้องไปโรงเรียนกวดวิชาติวเข้มเรื่องการเดาและแก้งข้อสอบ (มีโรงเรียนกวดวิชาที่ติววิธีเดาและแก้งข้อสอบอยู่จริง) ไม่มีเวลากับการออกกำลังกาย สันทนาการ สนุกทีละต่าง ๆ เด็กนักเรียนของเรากลายเป็น “หุ่นยนต์ความรู้” สอบเข้าเรียนต่อได้ คะแนนดี เรียนจบ

แต่ “EQ ต่ำ” เป็นมนุษย์ “Gen Y” ที่มีโลกส่วนตัวสูง มีบุคลิกภาพที่แปลกแยกจากสังคม รู้ทุกเรื่องแต่คิดเองไม่เป็น ทำงานร่วมกับคนอื่นไม่ได้ ฯลฯ

หรือนี่คือ “โจทย์” ที่กระทรวงศึกษาธิการต้องตอบ?

“โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ (Moderate Class More Knowledge)” เป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้ปรับลดชั่วโมงเรียนของบางวิชาให้น้อยลง เพื่อให้เด็กนักเรียนผ่อนคลายมากขึ้น ไม่เครียดกับการเรียน (ในห้องเรียน) จนเกินไป ได้มีเวลาว่างเรียนรู้ตามวัย ไม่ใช่ท่องจำตำราอย่างเดียว โดยอาจให้เลิกเรียนในชั้นประมาณ ๑๔.๐๐ น.

ผู้เขียนคิดว่าโครงการนี้นับเป็น “ความพยายาม” ของรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในการแก้ไขปัญหาการศึกษาที่นับวันจะสร้างปัญหาให้กับสังคมไทยมากขึ้นทุกที

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในฐานะที่ได้รับมอบหมายโดยตรง ได้จัดทำโครงการนำร่องโรงเรียนในสังกัด ขณะนี้โรงเรียนสมัครเข้าร่วมโครงการแล้ว จำนวน ๒,๙๔๘ โรงเรียน มีแนวทางดำเนินการใน ๔ ประเด็น ได้แก่ ๑) การปรับปรุงเนื้อหาของแต่ละวิชา ๒) การเตรียมความพร้อมของครูและสถานศึกษาที่จะเข้าร่วมโครงการนำร่องฯ ๓) รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ และ ๔) การประเมินผลโดยยึดหลักไม่ส่งผลกระทบต่อหลักสูตรเนื้อหาการเรียนการสอน ดัชนีที่ใช้ในการประเมินต่าง ๆ มีการจัดโครงสร้างเวลาเรียนใหม่ในระดับประถมศึกษา ลดเวลาเรียนในชั้นเรียนลง มีการเตรียมความพร้อมของครูและสถานศึกษาที่จะเข้าร่วม

รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาใน ๓ ด้าน Head หรือกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ ด้าน Heart หรือกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และ ด้าน Hand หรือกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต มีการประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ และศึกษาแนวทางการดำเนินการจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จเพื่อขยายผลการดำเนินการไปยังโรงเรียนอื่น ๆ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานด้านนโยบายการศึกษา ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ ให้พัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครู และระบบการประเมินการสอนของครูให้เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รูปธรรมหนึ่งที่สามารถตอบสนองนโยบายดังกล่าว คือ **“ครูภูมิปัญญาไทย”** ซึ่งเกิดจาก **“นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา”** ที่ได้รับความเห็นชอบจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา มีสาระสำคัญประกอบด้วย ๔ แผนงานหลัก ได้แก่ ๑) นำภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษาของชาติ โดยเลือกสรรสาระและกระบวนการเรียนรู้เข้าสู่ระบบการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ๒) ยกย่องและเชิดชูเกียรติ **“ครูภูมิปัญญา”** และสนับสนุนให้มีบทบาทเสริมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกระบบ รวมทั้งให้แบบอย่างและชี้นำด้านวิถีคิด วิธีการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตที่ได้ผ่านการทดสอบมามาก ๓) สนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง และ ๔) ประมวลคลังข้อมูลเกี่ยวกับสารัตถะองค์ความรู้และเครือข่ายภูมิปัญญาทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ แผนงานหลักดังกล่าวได้มีการขับเคลื่อนและดำเนินการแล้ว โดยเฉพาะแผนงานที่ ๒ ยกย่องและเชิดชูเกียรติ **“ครูภูมิปัญญา”** และสนับสนุนให้มีบทบาทเสริมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกระบบ ที่ผ่านมามีการสรรหาและยกย่อง **“ครูภูมิปัญญาไทย”** จำนวน ๗ รุ่น ๔๓๗ คน จากทุกภูมิภาคของประเทศ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่า **“ครูภูมิปัญญาไทย”** ซึ่งเป็นบุคคลที่พึ่งตนเองได้อย่างพอเพียงและยั่งยืน และยังได้ถ่ายทอดขยายองค์ความรู้ที่ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านการศึกษาร่วม

ชีวิต เรียนรู้ด้วยตนเอง ให้แก่ผู้อื่นและสังคมโดยรวม ตลอดจนขยายเครือข่ายออกไปในชื่อต่าง ๆ เช่น ประชาษฎิ เกษตรของแผ่นดิน ประชาษฎิชาวบ้าน ประชาษฎิเดินดิน ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย ฯลฯ โดยรวมแล้วถือว่า นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาได้ทำหน้าที่ขยายแนวคิด จุดประกาย และส่งต่อแนวคิดไปยังสังคมโดยรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง

ครูประยงค์ รณรงค์ ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๑ ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ซึ่งได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชน ในปี ๒๕๔๗ ได้กล่าวถึงนโยบาย **“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”** ของกระทรวงศึกษาธิการว่า **“...ก็เห็นด้วยกับนโยบายนี้...เพราะความรู้กับปัญญาเป็นคนละเรื่องกัน ปัญญาเกิดจากความคิด ต้องออกมาอยู่นอกห้องเรียน ให้เห็นโลกกว้าง ๆ ความคิดดี ๆ จึงจะเกิด...”** และได้กล่าวทิ้งท้ายไว้เกี่ยวกับการศึกษาว่า **“ลดเวลาเรียนไม่เป็นไร ดีแล้ว แต่อย่าลดเวลาศึกษาหาความรู้ จะได้เกิดปัญญา”**

โจทย์ใหญ่ขณะนี้คือจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ **“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”** ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน? ด้วยวิธีการไหน? เมื่อไร? คำตอบหนึ่งจากครูภูมิปัญญาไทย ครูประยงค์ รณรงค์ กล่าวไว้ว่า **“ความรู้เกิดในห้องเรียน ปัญญาเกิดจากการปฏิบัติ”** นั่นคือความรู้ที่สร้างขึ้นในห้องเรียนโดยครู แต่ปัญญาที่เกิดจากการไตร่ตรองพิจารณาใคร่ครวญอย่างลึกซึ้งละเอียดรอบคอบต้องเกิดจากการลงมือปฏิบัติจริงของตัวนักเรียนเอง

แนวคิด **“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”** จึงน่าจะเป็นแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์แห่งการศึกษาไทย ถ้ามีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผู้เขียนลองประมวลดูได้แนวทางดังนี้

๑. จัดให้มีกิจกรรมช่วยเสริมความรู้และทักษะนักเรียน ตามความพร้อมและความชอบของเด็กแต่ละคน หลังเวลา ๑๔.๐๐ น. อาจจัดเป็นรายบุคคล

หรือรายกลุ่ม ใช้ประโยชน์จากครุภูมิปัญญาไทย ประชาชน ชาวบ้าน ประชาชนท้องถิ่น ผู้รู้ชาวบ้าน ซึ่งถ่ายทอดและ เผยแพร่องค์ความรู้ของตนเองอยู่แล้วในแต่ละท้องถิ่น

๒. ทดลองดำเนินการ “โครงการนำร่อง” ไม่ทำแบบ “ปูพรม” ทำทั้งประเทศ โดยไม่มีการเตรียมความพร้อม ศึกษาค้นคว้าข้อดีข้อเสียปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ก่อน ระวัง ไม่ให้เหมือนโครงการระดับยักษ์ที่ผ่านมาที่เสียทั้งเวลา และงบประมาณชาติ เมื่อได้โรงเรียนนำร่อง/โรงเรียน ต้นแบบแล้ว จัดสรุปข้อดีข้อเสียและบทเรียนจาก “โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จากนั้นจึง เผยแพร่และดำเนินการเพิ่มตามบริบทความพร้อมของแต่ละโรงเรียน

๓. ใช้ทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) สังคมผู้สูงอายุ คือ สังคมหรือประเทศที่มี ประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ ๑๐ ของ ประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากรอายุตั้งแต่ ๖๕ ปี มากกว่าร้อยละ ๗ ของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งมีการคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. ๒๐๒๔-๒๐๒๕ ประเทศไทย จะเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุเต็มตัว แน่แน่นอนว่ารัฐ ต้องเตรียมพร้อมสำหรับสังคมผู้สูงอายุในทุกมิติ ทั้งด้าน สังคม เศรษฐศาสตร์ สาธารณสุข จิตวิทยา โครงสร้าง พื้นฐานต่าง ๆ ฯลฯ นอกจากนี้การช่วยเหลือชี้แนะ ถ่ายทอด องค์ความรู้ของตนให้แก่กลุ่มใหม่ จะช่วยให้ผู้สูงอายุ ไม่เหงาและโดดเดี่ยว ทั้งยังเป็นการส่งต่อและสืบทอด มรดกทางสังคมวัฒนธรรมได้อย่างแยกคางด้วย

๔. เลิกวิธีการ “ตัดตีนให้พอดีเกือก” แต่หันมา “ตัดเกือกให้พอดีตีน” ตามวาทนะของครุสุรินทร์ กิจนิตยชีวี ประชาชนแห่งสากลี พระนครศรีอยุธยา การจัดแคมเปญ โครงการต่าง ๆ ลงสู่โรงเรียนนั้น ควรมีการศึกษาและ เตรียมความพร้อม คำนึงถึงความต้องการ/ความจำเป็น ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน บางโรงเรียน ในบางพื้นที่อาจเลิกเรียนเวลา ๑๔.๐๐ น. ได้ แต่ บางโรงเรียนบางพื้นที่อาจสะดวกที่เวลา ๑๖.๐๐ น. ก็เป็นได้ จึงควรยืดหยุ่นตามสถานการณ์ รวมทั้งการจัด

กิจกรรมเสริมหลังเลิกเรียนก็ควรประเมินและเป็นไปตามบริบททางสังคมวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ด้วย จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ตามประโยคที่ว่า “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างแท้จริง

ล่าสุด รองนายกรัฐมนตรี นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ ยังได้เสนอให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เสริมด้านต่าง ๆ เช่น ด้านพลังงาน ด้านโทรคมนาคม ด้านการเกษตร ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านการสื่อสาร ด้านการบิน เป็นต้น โดยให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่ภาคเอกชนที่ร่วมจัด กิจกรรมกับโรงเรียนเพื่อจูงใจภาคเอกชนให้เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้วย

การจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนซึ่งเป็นอนาคต ของชาติ ไม่ใช่หน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการหรือ หน่วยงานใดโดยเฉพาะ แต่เป็นหน้าที่ของทุกคน ไม่ว่าจะ เป็นพ่อแม่ ครูอาจารย์ นักวิชาการ ผู้บริหารระดับ สูง เราได้เห็นตัวอย่างจากชาติที่มีความเจริญในทุก ๆ ด้านอย่างมั่นคงยั่งยืน อาทิ เยอรมัน นอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์ ญี่ปุ่น ฯลฯ ล้วนให้ความสำคัญและจริงจังกับ เรื่อง “การศึกษา” ไม่เพียงแต่ทุ่มงบประมาณจำนวน มหาศาลลงไป แต่ต้องมีความจริงจังกับการสร้างสรรค์ ระบบการจัดการที่ดี มีการวางแผนอย่างเป็นขั้น เป็นตอน และที่สำคัญคือต้องมีระบบบรรณาภิบาล ในวงการศึกษา

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ๒๕๔๕. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๒). กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.๒๕๕๑. คู่มือการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพมหานคร:บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด.
- ประยงค์ รมรงค์. ครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๑. สัมภาษณ์, ๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

*****

ช่องทางร้องเรียน/ร้องทุกข์ สกศ.

หากท่านมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา โปรดส่งข้อความร้องเรียนมาได้ที่ E-mail : pronec@onec.go.th หรือส่งจดหมายมาที่ สำนักสื่อสารและประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ หรือสายด่วน โทร : ๑๑๑๑

รมว.ศธ. และ รมช.ศธ. ร่วมพิธีทำบุญ เปิดอาคาร “อาคาร ๕๖ ปี สกศ.” พร้อมมอบนโยบาย

เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์) ร่วมพิธีทำบุญ และเปิดอาคาร “อาคาร ๕๖ ปี สกศ.” โอกาสนี้ เลขาธิการสภาการศึกษา (นางสุทธศรี วงษ์สมาน) ได้นำเสนอผลการดำเนินงานปี ๒๕๕๘ ของ สกศ. และแนวทางดำเนินงานในปี ๒๕๕๙ พร้อมรับมอบนโยบายจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รมว.ศธ. เยี่ยมชม

ห้องสมุดสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) ได้ให้เกียรติ เยี่ยมชมห้องสมุดสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์) และผู้บริหารจากองค์กรหลักกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมเยี่ยมชมห้องสมุดสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในโอกาสนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กรุณาให้เกียรติลงนามในสมุดเยี่ยมชมก่อนเดินทางกลับ

